

Fondet"; jeg antager, at de højlærde Direktører for „Carlsberg-Fondet“ ikke give sig af med Spørgsmaal af den Natur, men at de afgøres af Bryggeriets Bestyrelse. Nu har Direktøren for dette Bryggeri udtalt i en Skrivelse, der er trykt i Bilagene til Folketingets Betænkning i denne Sag, at „da „Gamle Carlsberg“'s Bestyrelse formener, at den Nedgang i Raaproductpriserne, som har fundet Sted i de senere Aar, har været saa betydelig, at en Forhøjelse af Ølstaten ikke udelukkende bør ramme Konsumenterne, har den besluttet at fastsætte Ølprisen fra 1ste April d. A. i Overensstemmelse hermed.“ Det er efter min Opfattelse en meget lærerig Udtalelse, for det vil altsaa sige: De gunstige Konjunkturer bringe for Tiden en usforholdsmæssig Fordel for Bryggeriet, men vi have dog ikke villet nedsætte Priserne, og det have vi ikke villet gøre for ikke at lægge os ud med de andre Bryggerier, da vi ikke vilde paalægge dem en Pris, som de maatte følge efter; vi have trods de overordentlig gunstige Konjunkturer for Bryggeriet dog ikke villet sætte Priserne lavere end hidtil, men naar Skatten nu forhøjes, forhøje vi alligevel ikke Priserne paa Ølet, og derved tager det sig ud for Alverden, som om det er os, der betale Skatten. Foruden at „Carlsberg-Fondet“, og ogsaa „Gl. Carlsberg“ dertigennem, paa den vaaktsomhedsværdigste Maade i Henhold til Stifterens Vilje, støtter Videnskaben i stort Omfang, vil „Gl. Carlsberg“ herved tillige af egen Drift og Magtfuldkommenhed forære Statskassen. Lad os sige 400,000 Kr. om Aaret ved at bære denne Stat — tilsyneladende. Det vilde altsaa gøre sig fortjent af Staten, og endelig vilde det gøre sig fortjent af Konsumenterne, thi Konsumenterne beholdt samme Pris som hidtil, og saa kunde jo alle være glade, alle lige til de smaa Bryggerier. Ogsaa de kunde være glade, saaledes som Tanken var tænkt udført, thi dersom „Gl. Carlsberg“ havde gjort det, som antydes i denne Skrivelse, nemlig paa Grund af Konjunkturerne at nedsætte Prisen den Gang, vilde alle de smaa Bryggerier have freaget. Naar man derimod nu fik indrettet det saaledes, som Lovforslaget her var bygget, at det blev Skatteforhøjelsen, der foranledigede, at Prisen blev som hidtil, hvad saa? Ja, saa vilde de smaa Bryggerier igennem Lovforslaget, saaledes som det var forelagt, saa en saa betydelig Moderation i Skatten, at de derved allerede havde et Ækvivalent for det Tab, de lede. Men desuden vilde de saa en anden endnu meget større Fordel, nemlig den, at de fik et Monopol, thi Lovforslaget gif ud paa, at det kun var de bestaaende

Bryggerier, som skulde have denne Moderation. De vare altsaa sikrede imod, at der opstod andre Bryggerier paa samme Sted. Følgelig havde „Gl. Carlsberg“ ad denne Vej opnaaet at kunne vise sin store Generøsitet og saa ligeledes opnaaet det at kunne lade Konsumenterne beholde samme Pris som hidtil, og de smaa Bryggerier behøvede aldeles ikke at være bethymrede for Følgerne, thi de havde Stattemoderationen, og de havde Monopolet.

Hemmeligheden ved denne Sag er altsaa den, at en i Konjunkturforsholdene begrundet Nedsættelse er bleven skjult under Form af en Villighed til at bære Skatten, men saaledes, at Staten skulde betale Krigsomkostningerne dels ved en Gave til de smaa Bryggerier, dels ved at monopolisere dem. Det var den egentlige, virkelige Sammenhæng; jeg mener, det er Lovforslaget, saaledes, som det var blevet forelagt i det andet Ting. Det forekommer mig ogsaa at ville være ganske utænkligt, at en saa udmærket dygtig Bestyrelse som „Gl. Carlsberg“ Bryggeris, skulde have handlet saa fuldstændig paa Trods af alle rimelige merkantile og forretningsmæssige Grundsatninger, at den vilde sige: Naar Staten paalægger os en større Stat, ville vi bære den. Der er dog ikke noget som helst Mennekte, som kunde tro, at det kunde gøres, og at man vilde gøre det, hvis der ikke var andre ganske særlige Grunde og Omstændigheder, som medførte det. Man vil jo gøre det, man altid gør, naar der paalægges en indirekte Stat, man vil ganske simpelt og ganske naturligt lade Konsumenterne betale, og det var en overordentlig ligefrem Udvej lige overfor Staten, saaledes, at man ikke behøvede at gaa en saadan Vej som den, der er antydet.

Men selv om man nu tænkte sig, at det virkelig var saaledes, at de store Bryggerier i det første Øjeblik vilde have været enige om at bære denne Stat, hvilken Sikkerhed havde man saa for, at det vilde vare længere end fra Høns flyve op til Høns flyve ned? Det kunde dog ikke være en Kontrakt, man sluttede med dem om, at saaledes skulde det blive ved at gaa. De ville snart gøre Erfaringer om, hvilken Betydning det havde for dem, at de havde indladt sig derpaa, og naar de mærkede, at de ikke kunde gøre det uden Tab, vilde de naturligvis forandre dette Forhold.

Det var Forslaget, saaledes som det er forelagt, og min Opfattelse af den egentlig til Grund liggende Betragtning er den, som jeg har tilladt mig at fremsætte. — Nu er Forslaget kommet til os i en væsentlig anden Stikelse, og jeg kan jo ikke nægte, at jeg til